

Amcan Llesiant 3

Dechrau'n Dda - Cefnogi a gwella cynnydd a chyflawniad ar gyfer pob dysgwr

Mae'r gwaith o gefnogi cynnydd, cyflawniad a llesiant wedi parhau mewn amgylchiadau anodd

Yn anffodus, oherwydd COVID-19 a'r sefyllfa ar hyn o bryd, nid oes gennym ddata diwedd cyfnod allweddol ar gyfer tymor yr haf 2020 o ran y Cyfnod Sylfaen, Cyfnod Allweddol (CA) 2 a CA3. Ar hyn o bryd mae ysgolion yn ailasesu disgyblion ac yn nodi asesiad sylfaenol newydd i unigolion yn dilyn cyfnod y cyfyngiadau symud. Dyfarnwyd y graddau a ragwelwyd i ddisgyblion CA4 a CA5. *Nid oes gennym fynediad i'r data hwn yn ganolog fel sir felly ni ellir cymharu â blynyddoedd blaenorol.*

Pam mae'n bwysig

- ⦿ Rydym ni i gyd eisiau i'n plant a'n pobl ifanc gael y dechrau gorau posibl mewn bywyd drwy eu helpu i ennill y sgiliau a'r wybodaeth y mae arnynt eu hangen i fyw bywydau hapus, iach a bodlon.
- ⦿ Rydym am wella canlyniadau i bobl o bob oedran drwy ddysgu gydol oes, i'w galluogi i ffynnu yn yr 21^{ain} Ganrif ac ym myd gwaith.
- ⦿ Mae ymchwil gan *Y Sefydliad Addysg* yn awgrymu bod mynychu cyn-ysgol dda ac ysgol gynradd dda yn gallu cael mwy o effaith ar gynnydd academaidd plant na'u rhywedd neu eu cefndir teuluol (Taggart, 2015)
- ⦿ Mae ein gwasanaeth wedi ymroi o hyd i'r egwyddorion a'r blaenoriaethau a amlinellir yn nogfen strategol ddiweddaraf Llywodraeth Cymru [Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl](#).

Mesurau Llwyddiant

Sgôr gyfartalog ar gyfer disgyblion Blwyddyn 11 – yn seiliedig ar asesiadau athrawon yn hytrach nag arholiadau oherwydd COVID-19

- ⦿ Y sgôr gyfartalog ddiwethaf a gyhoeddwyd yn seiliedig ar y **9 canlyniad arholiad gorau** ar gyfer disgyblion Blwyddyn 11 yn ystod 2019/20 (Blwyddyn Academaidd 2018/19) yw 367.2 lle roedd gan y merched sgôr gyfartalog o 378.5 a'r bechgyn 356.4. Mae hwn yn welliant ar y flwyddyn flaenorol ac yn llawer uwch na chyfartaledd Cymru o 354.4.

Presenoldeb mewn Ysgolion Cynradd ac Uwchradd - nid yw data wedi'i ddiweddarau ar gael oherwydd COVID-19

- ⦿ Oherwydd y pandemig, y tarfu ar ysgolion a'r angen i ddysgu gartref am y rhan fwyaf o'r flwyddyn, nid yw data presenoldeb wedi'i gofnodi yn yr un modd ac felly nid adroddwyd ar y data hwn. Roedd y data diwethaf a gyhoeddwyd ar gyfer 2019/20 (Blwyddyn Academaidd 2018/19) yn dangos bod presenoldeb mewn ysgolion uwchradd wedi gostwng ymhellach i 93.5% a bod presenoldeb mewn ysgolion cynradd wedi aros yr un fath, sef 93.9%.

Bodlonrwydd ar Ysgol Gynradd Plentyn - nid yw data wedi'i ddiweddarau ar gael oherwydd COVID-19

- ⦿ Oherwydd COVID-19, nid oes data wedi'i ddiweddarau ar gael ar gyfer mesur Arolwg Cenedlaethol Cymru o ran bodlonrwydd ar ysgol gynradd plentyn. Dangosodd data diweddaraf 2019/20 fod 95% o'r cyfranogwyr yn fodlon ar ysgol gynradd eu plentyn yn Sir Gaerfyrddin, ac roedd hyn wedi cynyddu o'r flwyddyn flaenorol (84%) ac yn uwch na chyfartaledd Cymru. Gall hyn fod yn anwadal yn dibynnu ar yr aelwydydd a holwyd yn ystod y flwyddyn.

Cynnydd o ran yr Amcan Llesiant hwn gan ystyried effaith COVID-19

- ⊙ Rhoddodd swyddogion o'r adran Addysg a Gwasanaethau Plant gymorth yn unol â blaenoriaethau lleol a chenedlaethol gan roi ystod bwrpasol o gymorth i ysgolion yn unol â'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer ysgolion unigol a'r cyd-destun presennol o ran y pandemig COVID. Mae ymgynghorwyr cymorth addysgol, swyddogion Cynhwysiant, Seicolegwyr Addysg, swyddogion cymorth ymddygiad a Gwasanaethau Cymdeithasol yn gweithio'n agos â'n hysgolion a'n lleoliadau, gan gefnogi prosesau gwerthuso a sicrhau bod y cymorth sy'n cael ei ddarparu a'i hwyluso gan yr awdurdod lleol, ysgolion partner a'r rhanbarth yn cael effaith gadarnhaol ar brofiadau dysgu'r disgyblion, eu cynnydd a'u llesiant.
- ⊙ Mae buddsoddi mewn ysgolion yn parhau fel rhan o'r Rhaglen Moderneiddio Addysg:

Ysgol newydd gwerth £4.3m i blant a staff
Ysgol Rhys Prichard

Plant Pum Heol yn symud
i ysgol newydd gwerth £4.5m

Buddsoddiad o £4.5m yn
trawsnewid Ysgol Llangadog ar
gyfer staff a disgyblion

- ⊙ Mae dogfen bresennol Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (WESP) bellach yn ei blwyddyn olaf ond un. Byddwn yn parhau i sicrhau y cedwir at y negeseuon allweddol a bod newidiadau penodol o ran darpariaeth ysgolion yn parhau i fynd rhagddynt. Oherwydd COVID-19, mae oedi o ran rhyngweithio ag arweinwyr ysgolion ynghylch symud ar hyd y continwwm iaith. Fodd bynnag, mae trafodaethau ynghylch Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn parhau gan ganolbwyntio ar gynydd iaith.
- ⊙ Mae'r deuddeg mis diwethaf wedi bod yn heriol i lywodraethwyr ysgolion. Rydym wedi gweithio gyda nhw i ddatblygu eu sgiliau digidol i hwyluso cyfarfodydd ar-lein. Rydym yn parhau i annog pobl i fod yn llywodraethwyr ysgolion.
- ⊙ Yn dilyn adolygiad o'n gwasanaethau cymorth ymddygiad arbenigol, mae'r Model Pedwar Cam newydd wedi'i roi ar waith; Cam 1 - cynyddu'r ddarpariaeth mewn ysgolion; Cam 2 - darparu pecynnau cymorth mwy cadarn gan y tîm canolog ar y safle; a Cham 3 a 4 - gwella'r ddarpariaeth sef yr Unedau Cyfeirio Disgyblion oddi ar y safle a lleoliadau Anawsterau Emosiynol, Cymdeithasol ac Ymddygiadol hirdymor. Mae'r Tîm Cymunedol Cymorth Ymddygiad yn cael ei ddatblygu i gynyddu capasiti gan weithio'n uniongyrchol gyda phrosesau ysgol gyfan ar gyfer hyfforddiant a chynghor i gefnogi a gwella sgiliau staff i weithio gydag unigolion gyda'r nod hirdymor o wella sgiliau ysgolion i weithio gyda disgyblion cymhleth gan leihau nifer y disgyblion sydd angen darpariaeth arbenigol tymor hir a chyd-fynd yn well â model ymyrraeth tymor byr.

Y ffordd rydym yn gweithio

Y Rhaglen Iechyd a Hapusrwydd

Gydag ymdeimlad o obaith, creodd y tîm gwella ysgolion ddull ar gyfer arferion y dosbarth a gweithgareddau y gellir eu defnyddio i gefnogi staff a'u disgyblion wrth ddychwelyd i'r ysgol mewn ffordd ddiogel a llawen. Ystyriwyd pob grŵp oedran ac anghenion amrywiol. Gall yr ysgolion gymhwyso'r dulliau a'r egwyddorion seicolegol a gyflwynir yn y *Rhaglen Iechyd a Hapusrwydd* yn hyblyg a gellir eu dehongli i gyd-fynd â chyd-destun yr ysgol. Mae ymchwil wedi nodi pum egwyddor allweddol sy'n cefnogi adferiad yn dilyn digwyddiad difrifol: *Ymdeimlad o ddiogelwch; ymdeimlad o dawelwch; ymdeimlad o hunan-ffeithiolrwydd a chyd-ffeithiolrwydd; cysylltioldeb cymdeithasol a hyrwyddo gobaith.*

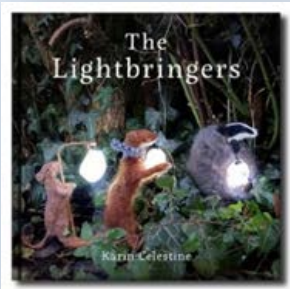
I lawer o ddisgyblion, mae dychwelyd i'r ysgol yn rhywbeth i'w groesawu. Fodd bynnag, i eraill, mae'n gyfnod o ofid a phryder. Efallai fod rhai disgyblion yn cario baich emosiynol mawr ac mai'r ysgol yw'r unig lle maent yn gallu siarad am hyn. Mae gan oedolion yn yr ysgol sy'n gwrando ag empathi swyddogaeth therapiwtig bwysig, heb fod yn therapyddion. Mae'r gweithgareddau yn y rhaglen yn rhoi amser a chyfleoedd i ddisgyblion siarad am eu profiadau a'u hemosiynau.

Mae'r Rhaglen Iechyd a Hapusrwydd wedi'i rhannu'n 3 phrif faes:

- ymdeimlad o leoliad, ac ymdeimlad o berthyn
- gofalu am ein cyrff a'n meddyliau
- ein taith ddysgu

Cyflwynir tudalen gweithgareddau cynhwysol ar gyfer pob cyfnod ysgol yn ymwneud â phob un o'r 3 phrif faes. Mae'r holl weithgareddau â chôd lliw sy'n dangos sut maent yn berthnasol i'r 5 ffordd at les. Mae'r rhaglen hefyd yn cynnwys gweithgareddau llythrennedd a rhifedd estynedig a chyfoeth o awgrymiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo Grym Stori. Mae'r rhaglen yn rhyngweithiol â hyperddolenni i adnoddau a deunyddiau ychwanegol. Mae hefyd yn cynnwys dolenni byw i wefannau ac apiau ategol.

Prosiect y Lanternwyr

Ysbrydolwyd Prosiect y Lanternwyr gan y llyfr *The Lightbringers/Y Lanternwyr*, a grëwyd gan Karin Celestine, sef stori am obaith y bydd golau bob amser yn dychwelyd, hyd yn oed yn y dyddiau tywyllaf.

Lansiwyd y prosiect ym mis Ionawr 2021 i gynnig cymorth ac ysbrydoliaeth addysgol i gymunedau ysgol yn ystod dyddiau tywyllaf y pandemig gan adeiladu ar egwyddorion y *Rhaglen Iechyd a Hapusrwydd*. Cafodd pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin gopiâu dwyieithog o'r llyfr, ynghyd â syniadau ac adnoddau ymarferol i gefnogi iechyd, llesiant ac ymagwedd gydweithredol at y Cwricwlwm i Gymru. Er bod llawer o'r prosiect wedi gorfod cael ei gyflwyno ar-lein, mae'n cefnogi ymagwedd gyfannol at 'ddysgu cyfunol', gan ddarparu amrywiaeth o syniadau trawsgwricwlaidd i ysgolion a theluoedd gysylltu â natur a bod yn greadigol. Fel rhan o'r prosiect, mae disgyblion wedi mwynhau gweithio gyda'r awdur, Karin Celestine; Rufus Mufasa, Bardd ar gyfer Cenedlaethau'r Dyfodol; arbenigwyr celf ac arbenigwyr llesiant.

Ar ddiwedd yr uned gyntaf cynhaliwyd yr Her Lanternau pan gafodd ffenestri ledled Sir Gaerfyrddin eu goleuo gan lanternau hardd, gan rannu negeseuon cadarnhaol o gyfeillgarwch ac undod.

Mae Prosiect y Lanternwyr wedi rhoi cyfleoedd i deuluoedd fwynhau dysgu gyda'i gilydd, yn ogystal â hyrwyddo strategaethau i gefnogi iechyd meddwl cadarnhaol ar draws cymuned ehangach yr ysgol. Mae penaethiaid wedi cydnabod effaith gadarnhaol y gwaith hwn ac yn ddiweddar mae wedi cael cydnabyddiaeth yn y Senedd: https://twitter.com/senedd_hmj/status/1359578890419789825?s=12.

Symud Ymlaen...

Yn ystod ein hadolygiad blynyddol o'r Amcanion Llesiant, bydd y Strategaeth Gorfforaethol wedi'i diweddaru ar gyfer 2021/22 yn dangos Amcan Llesiant 3 wedi'i gyfuno ag Amcan Llesiant 4 i greu'r amcan canlynol:

Dechrau'n Dda - Cefnogi a gwella cynnydd, cyflawniad, a deilliannau'r holl ddysgwyr

Cliciwch [yma i gael gweld ein cynnydd manwl](#) o ran yr amcan hwn.